

UNITED NATIONS INFORMATION CENTRE OŚRODEK INFORMACJI ONZ

INFORMACJA PRASOWA

Treść niniejszego raportu nie może być cytowana ani streszczana w druku, w przekazie radiowym bądź telewizyjnym ani w mediach elektronicznych przed dniem **18 września 2001, 17:00 GMT** (czasu średniego w Greenwich)

**(13:00 Nowy Jork, 19:00 Genewa, 22:30 Delhi,
02:00 19 września Tokio)**

TAD/INF/PR21
18 września 2001

PRZEPIŹYW BEZPOŚREDNICH INWESTYCJI ZAGRANICZNYCH GWAŁTOWNIE WZRASTA, ALE W BIEŻĄCYM ROKU ZMNIEJSZY SIĘ; Koniec boomu w połączeniach i przejęciach

W 2000 roku światowe przepływy bezpośrednich inwestycji zagranicznych (FDI)¹ gwałtownie wzrosły o 18% i osiągnęły rekordową wartość 1,3 bln USD. Jednak według *Światowego Raportu Inwestycyjnego 2001*,² opublikowanego właśnie dzisiaj przez Konferencję Narodów Zjednoczonych ds. Handlu i Rozwoju (UNCTAD), wartość FDI w tym roku będzie prawdopodobnie niższa.

Głównym czynnikiem odpowiadającym zarówno za ubiegłoroczny wzrost, jak i za prognozowany tegoroczny spadek, są transgraniczne połączenia i przejęcia, które stanowią znaczną część FDI na świecie. Jednak po zeszłorocznym szczycie – kiedy wartość transgranicznych połączeń i przejęć wyniosła w 2000 roku 1,1 bln USD, czyli prawie 50% więcej niż rok wcześniej (*zob. tabela 2*) – rozpoczęła się tendencja spadkowa. A to z kolei związane jest z ogólnym spowolnieniem wzrostu gospodarczego.

United Nations Information Centre • Al. Niepodległości 186, 00-608 Warszawa • Postal Address: P.O. Box 1, Warszawa 12

Tel: (+48 22) 825 57 84 • Fax: (+48 22) 825 77 06 • E-Mail: unic@undp.org

.../...

Zdaniem autorów raportu, gwałtowny wzrost FDI zwiększa rolę międzynarodowej produkcji w gospodarce światowej i sprawia, że jest ona „główną siłą w międzynarodowej integracji gospodarczej”. 63 000 ponadnarodowych korporacji³, dzięki którym następuje przepływ FDI, wraz z 800 000 swoich zagranicznych filii, również wywiera coraz większy wpływ na modele handlu, odpowiadając za około dwie trzecie całkowitego handlu na świecie. Ale tak inwestycje zagraniczne, jak i wymiana handlowa, koncentrują się wewnątrz własnych regionów oraz regionów sąsiednich. W obrębie każdego regionu, powiązania handlowe są nieco silniejsze niż powiązania inwestycyjne.

Tak jak i w latach ubiegłych, w 2000 roku 10 największymi odbiorcami inwestycji zagranicznych, jak również 10 największymi źródłami FDI, były kraje rozwinięte, a wyjątkowo w jednym czy dwóch przypadkach kraje rozwijające się (Chiny i Hong Kong) (*zob. wykresy 1 oraz 2*).

Napływy o wartości nieco ponad 1 bln USD oraz 21% wzrost w ubiegłym roku dowodzą, że kraje rozwinięte nadal są głównym miejscem przeznaczenia FDI, czyli trzech czwartych wszystkich środków. Choć wartość napływów do krajów rozwijających się również wzrosła w zeszłym roku do 240 mld USD, to udział tych państw w globalnych napływach zmalał w ciągu trzech kolejnych lat do 19%, najniżej od 1991 roku. Jednakże kraje rozwijające się zwiększyły swój udział w wypływach FDI, z 3% na początku lat 80-tych do 9% w roku ubiegłym. Zaznaczyły się także wzrost w napływie inwestycji do 49 najsłabiej rozwiniętych krajów na świecie, ale są to wartości marginalne, stanowiące tylko 0,3% światowych inwestycji zagranicznych.

Pozostałe ubiegłoroczne tendencje w regionach:

- Zarówno w **krajach uprzemysłowionych**, jak i na całym świecie, wielka trójka (Unia Europejska, Stany Zjednoczone oraz Japonia) nadal przyciąga z zagranicy (71%) oraz angażuje za granicą (82%) najwięcej środków inwestycyjnych, a główną przyczyną tego stanu rzeczy są znowu transgraniczne połączenia i przejęcia. USA utraciło miano inwestora zagranicznego numer 1 na rzecz Wielkiej Brytanii oraz Francji. Choć Stany Zjednoczone wciąż znajdują się w światowej czołówce odbiorców inwestycji zagranicznych, to zarówno ich napływ, jak i wypływ zmalał w ubiegłym roku, odpowiednio o 5% i 2%. Niemcy wyprzedziły Wielką Brytanię stając się głównym krajem gościnnym dla FDI w Europie i zajmując drugie miejsce pod względem napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych ogółem. Wielka Brytania, już drugi rok z kolei, okazała się największym inwestorem na świecie.
- Napływ FDI do **Europy Środkowej i Wschodniej**⁴ zwiększył się o 7%, do 27 mld USD, koncentrując się w Federacji Rosyjskiej, Polsce oraz Republice Czeskiej. Cały region utrzymał swój 2% udział w światowych przepływach. Ogółem, bezpośrednio inwestycje zagraniczne były przede wszystkim wynikiem prywatyzacji i przeprowadzonych w związku z nią transakcji, a zatem oczekuje się, że większość napływów zachowa taki charakter przynajmniej przez cały 2002 rok. Następnie, chociaż modele różnią się znacznie między państwami, napływ FDI będzie w coraz większym stopniu wynikał z inwestycji w „zielone pola” oraz z transgranicznych połączeń i przejęć prywatnych firm. Spora część inwestycji nadal płynie z Europy Zachodniej, zwłaszcza z państw członkowskich UE. Jeśli chodzi o inwestowanie środków przez ten region, to w ubiegłym roku tempo inwestycji zewnętrznych okazało się większe niż tempo napływu FDI i

.../...

sięgnęło 4 mld USD. Przedmiotem zainteresowania wiodących sektorów, które angażują środki za granicą, jest transport, ropa naftowa i gaz ziemny, a także farmaceutyki.

- Napływy i wypływy FDI z **rozwijających się krajów Azji**⁵ osiągnęły rekordowe poziomy w ubiegłym roku i głównie koncentrowały się w Hong Kongu w Chinach, który wyprzedził Chiny kontynentalne jako największa w Azji gospodarka zarówno przyjmująca inwestycje jak i inwestująca. Ogółem wartość napływów inwestycyjnych do Azji wyniosła 143 mld USD i spowodowała tym samym 44% wzrost w ciągu 1999 roku; wartość bezpośrednich inwestycji wpływających za granicę wyniosła 85 mld USD, wzrost o 140%. Ale przepływy FDI skierowane do Azji Południowo-Wschodniej (ASEAN-10) oraz Azji Południowej zmniejszyły się. Napływ zagranicznych inwestycji do trzech gospodarek Azji Północno-Wschodniej (Hong Kong, Republika Korei oraz Tajwan, Prowincja Chin) sięgnął 80 mld USD; do Chin – 41 mld, a do dziewięciu najslabiej rozwiniętych krajów w regionie – 461 mln. Do dużej części napływów i wypływów z Hong Kongu przyczyniły się fundusze „postojowe” gromadzone tam przez ponadnarodowe korporacje w oczekiwaniu na wejście Chin do Światowej Organizacji Handlu (WTO), jak również „tranzytowe FDI” przepływające przez Hong Kong.
- **Ameryka Łacińska i Karaiby** odnotowały w ubiegłym roku 22% spadek w napływach do 86 mld USD, po tym jak trzykrotnie wzrosły one w drugiej połowie lat 90-tych. Owa zniżka odzwierciedla korektę z 1999 roku, kiedy to na napływ FDI wpłynęły niektóre z większych przejęć transgranicznych. Do głównych odbiorców należała Brazylia (34 mld USD) oraz Meksyk (13 mld USD), podczas gdy Chile angażowało najwięcej środków za granicą spośród wszystkich państw w tym regionie. W Ameryce Południowej dominowały usługi i zasoby naturalne, a w Meksyku prym wiodły usługi finansowe i produkcyjne. Połączenia i przejęcia nie straciły na ważności w 2000 roku i były przede wszystkim zorientowane na sektor usług. Zmniejszył się napływ FDI do Argentyny i Chile, częściowo dlatego, że trzy najważniejsze połączenia i przejęcia spowodowały wzrost jeszcze w roku poprzednim. Niestabilność polityczna i gospodarcza wywołała spadek w takich państwach andyjskich jak Kolumbia i Peru; natomiast napływ inwestycji do Wenezueli, wprost przeciwnie, wzrósł.
- **13% spadek w napływie FDI do Afryki**, do 9,1 mld USD, sprawił, że udział kontynentu w światowych przepływach kapitału drastycznie zmniejszył się i w ubiegłym roku znajdował się poniżej 1%, głównie z powodu spowolnienia gospodarczego w Republice Południowej Afryki, Angoli i Maroku. W obrębie grup państw, kraje leżące na południe od Sahary, łącznie z 14 państwami członkowskimi należącymi do Południowoafrykańskiej Wspólnoty Rozwoju (SADC), a także 34 najslabiej rozwinięte państwa Afryki również odnotowały spadki; jedynie w Afryce Północnej nie wystąpiły żadne zmiany. Republika Południowej Afryki jest największym źródłem FDI na kontynencie, z którego wypłynęło 40% ubiegłorocznej kwoty wynoszącej 1,3 mld USD. Głównymi odbiorcami inwestycji zagranicznych były w porządku malejącym: Angola, Egipt, Nigeria, RPA oraz Tunezja.

Największe korporacje ponadnarodowe

Wielka trójka, na której terytoriach znajdują się główne siedziby 91 ze 100 największych na świecie korporacji ponadnarodowych działających w sektorze niefinansowym, nadal znajduje się w czołówce listy pod względem aktywów zagranicznych posiadanych w 1999 roku, jednakże

.../...

na liście również znalazły się po raz pierwszy trzy korporacje z krajów rozwijających się (zob. TAD/INF/PR29). Na szczycie listy już czwarty rok z rzędu znajduje się General Electric (USA), a tuż za nim ExxonMobil Corporation (USA), który awansował z piątego na drugie miejsce. Royal Dutch/Shell Group (Holandia/Wielka Brytania) utrzymał się na trzeciej pozycji, a General Motors (USA) spadł z drugiej na czwartą. TotalFina SA (Francja) weszła do pierwszej dziesiątki przesuwając się z 32 miejsca, które zajmowała w 1998 roku, na miejsce 8 w 1999 roku. Ford Motor Company (USA), Toyota Motor Corporation (Japonia), DaimlerChrysler AG (Niemcy), IBM (USA) oraz BP (Wielka Brytania) znowu uplasowały się na pierwszych dziesięciu miejscach, chociaż nastąpiła zmiana ich kolejności.

Wartość aktywów zagranicznych korporacji znajdujących się w pierwszej 100 wzrosła o 10%, do 2,1 bln USD; trzy największe przypadki wzrostu wartości tych aktywów odnotowały firmy działające w przemyśle naftowym. Korporacje ponadnarodowe ze Stanów Zjednoczonych zwiększyły swój udział w ogólnej sumie aktywów zagranicznych posiadanych przez 100 najlepszych korporacji o 6%. Udział korporacji ponadnarodowych z UE utrzymuje się mniej więcej na tym samym poziomie od 1990 roku, choć największe państwa UE – Niemcy, Francja oraz Hiszpania – znacząco zwiększyły swój względny udział w obrębie tej grupy regionalnej. Udział Japonii w wartości aktywów zagranicznych najlepszych 100 korporacji ponadnarodowych wzrósł o 28% w ciągu ostatnich 10 lat, potwierdzając tym samym trwale zorientowanie japońskich firm na angażowanie środków za granicą.

Całkowita wartość sprzedaży zagranicznej wzrosła o 3%, do 2,1 bln USD, przy czym wśród najlepszych 100 udział korporacji ponadnarodowych z USA zmalał, a z UE – zwiększył się, zwłaszcza dzięki aktywności niemieckich przedsiębiorstw.

Po raz pierwszy obniżył się, o około 8%, poziom całkowitego zatrudnienia zagranicznego przy jednoczesnym wzroście ogólnego zatrudnienia o 4%, a zatem zaznaczył się zwrot w poprzedniej tendencji polegającej na spadku całkowitego zatrudnienia i wzroście zatrudnienia zagranicznego. Mimo to, wiele korporacji ponadnarodowych, a w szczególności McDonalds, General Motors oraz Siemens, znacząco zwiększyło stan swojego zatrudnienia za granicą.

Na liście 100 najlepszych korporacji ponadnarodowych dominowały te same cztery branże przemysłowe, co w ubiegłych latach: elektroniczna i elektryczna, motoryzacyjna, naftowa, a także spożywcza (produkty żywnościowe i napoje), przy czym w pierwszych trzech branżach działa ponad 50 ze 100 firm.

W 1999 roku lista 50 największych korporacji ponadnarodowych z gospodarek rozwijających się (zob. TAD/INF/PR29) uwidacznia, że zwiększa się liczba działań transgranicznych podejmowanych przez te przedsiębiorstwa. Odzwierciedla to imponujący wzrost ich aktywów zagranicznych (o 18%) oraz sprzedaży (o 12%) po pogorszeniu, jakie nastąpiło w 1998 roku. Jednak całkowite zatrudnienie zmalało o dalsze 27%, w tym zatrudnienie zagraniczne tylko o 4%. Podobnie jak w roku ubiegłym, najlepsze firmy pochodzą z Azji. Nie zmienił się również charakter poszczególnych firm na liście 50 najlepszych – konglomeraty podejmujące zróżnicowane działania w wielu gałęziach przemysłu odpowiadają za znaczną część w łącznej wartości aktywów zagranicznych oraz w zatrudnieniu za granicą. Jednak pod względem ponadnarodowych działań, najwyżej plasują się korporacje zajmujące się produktami żywnościowymi i napojami, a za nimi znajdują się firmy zdywersyfikowane, potem te zajmujące się elektroniką i urządzeniami elektrycznymi oraz budowlane.

Starania mające na celu umiędzynarodowienie działań są podejmowane przez 25 najlepszych korporacji ponadnarodowych z Europy Środkowej i Wschodniej dopiero od niedawna (zob. TAD/INF/PR29), ale stają się coraz bardziej intensywne. Kilka z nich zamierza w niedalekiej przyszłości odgrywać rolę niezależnych i liczących się podmiotów w sieci międzynarodowych powiązań produkcyjnych. 25 najlepszych korporacji ponadnarodowych zostało wybranych z 9 spośród 19 krajów tego regionu. Firmy te najczęściej zajmują się transportem, górnictwem, ropą naftową i gazem ziemnym, chemikaliami oraz farmaceutykami.

Wskaźnik ponadnarodowości korporacji ponadnarodowych, kraje gościnne

Światowy Raport Inwestycyjny 2001 przedstawia wskaźnik ponadnarodowości (ang. *transnationality index* -TNI) dla każdej korporacji o takim charakterze. Wskaźnik ten, na który składają się stosunki zagranicznych aktywów, sprzedaży i zatrudnienia do ich wielkości ogółem, ukazuje zagraniczny wymiar ogólnej działalności firmy. Chociaż wskaźnik obniżył się w 1999 roku, oczekuje się, iż ponownie wzrośnie. Uwidacznia on także kilka tendencji:

- Ponadnarodowość mierzona w różnych branżach nie daje jednorodnych wyników: wskaźnik osiąga największą wartość w przypadku mass mediów, a najniższą w przypadku wymiany handlowej. Najwięcej korzyści odnosi branża spożywcza (produkty żywnościowe i napoje), najmniej – chemiczna. Wszystkie gałęzie przemysłu, z wyjątkiem motoryzacyjnej, odnotowały ponad 50% wzrost wartości wskaźnika ponadnarodowości właściwego dla ich branży. Globalna tendencja do konsolidacji, widoczna w przemyśle samochodowym, sprawia, że sektor ten jest potencjalnym kandydatem do zwiększenia ponadnarodowego charakteru. Wzrost wartości wskaźnika dla krajów rozwijających się odzwierciedla dążenie tychże państw do uczestnictwa w procesie umiędzynarodowiania nawet w latach kryzysu.
- Stopniowo pojawiają się także wielkie ponadnarodowe przedsiębiorstwa telekomunikacyjne, użyteczności publicznej oraz handlu detalicznego. Tego typu firmy, tradycyjnie już posiadające ogromne portfolia aktywów krajowych, przyczyniły się do spadku średniej wartości TNI 100 najlepszych korporacji. Biorąc pod uwagę fakt, że w otoczeniu, w którym te firmy funkcjonują, prowadzona jest coraz bardziej liberalna polityka, można oczekiwać, że ich ponadnarodowy charakter stanie się bardziej wyrazisty w ciągu najbliższych dziesięciu lat.

W raporcie również przedstawiono wskaźnik TNI dla krajów gościnnych, który mierzy względne znaczenie bezpośrednich inwestycji zagranicznych w gospodarce. Pod tym względem oceniono 23 kraje rozwinięte oraz 19 państw z Europy Środkowej i Wschodniej. Wskaźnik oblicza się jako średnią czterech udziałów: napływ FDI jako procent tworzenia kapitału trwałego brutto; napływ FDI w postaci udziałów/akcji jako procent PKB; wartość dodana filii zagranicznych jako procent PKB; oraz zatrudnienie filii zagranicznych jako procent zatrudnienia całkowitego. Spośród gospodarek przyjmujących inwestycje, Hong Kong, Chiny, ma najbardziej ponadnarodowy charakter, natomiast wśród krajów uprzemysłowionych, najwyższą pozycję zajmuje Nowa Zelandia. Wartość wskaźnika jest z reguły wyższa w przypadku krajów rozwijających się, niż rozwiniętych, być może sugerując przez to istnienie różnic w sile lokalnych przedsiębiorstw w krajach uprzemysłowionych. Okazało się, że Węgry posiadają najbardziej ponadnarodowy charakter z krajów Europy Środkowej i Wschodniej.

Analiza wskaźnika sugeruje możliwe kierunki prowadzenia polityki przez państwa zainteresowane inwestycjami zagranicznymi. Przemysł opierający się w dużej mierze na innowacyjności, na przykład wykorzystujący technologie teleinformatyczne (ICT), zwykle nabiera coraz bardziej ponadnarodowego charakteru. Technologie ICT umożliwiają krajom rozwijającym się przyjmowanie inwestycji high-tech. Im bardziej zaawansowana technologicznie jest dana gałąź przemysłu, tym częściej firmy w niej działające dokonują rozróżnienia pomiędzy krajami „bogатыmi” i „biednymi” podczas wybierania lokalizacji, przyczyniając się tym samym do dużej koncentracji bezpośrednich inwestycji zagranicznych.

Wskaźnik przyciągania FDI: wprowadzony w tym roku

Prezentowany po raz pierwszy w *Światowym Raporcie Inwestycyjnym 2001*, wskaźnik przyciągania FDI (ang. *Inward FDI Index*) przedstawia zdolność krajów do przyciągania bezpośrednich inwestycji zagranicznych po uwzględnieniu ich rozmiaru gospodarczego i konkurencyjności. Mówiąc dokładniej, na wskaźnik składa się średnia trzech stosunków, ukazująca udział każdego kraju w światowych przepływach FDI względem jego udziału w PKB, zatrudnieniu oraz eksporcie. Wartość wskaźnika wynosząca „jeden” oznacza zatem, że udział danego państwa w światowym FDI odpowiada jego pozycji gospodarczej pod względem tych trzech indykatorów.

Wskaźnik ukazuje duży stopień zróżnicowania jeśli chodzi o atrakcyjność krajów dla korporacji ponadnarodowych. Pięć państw pozostaje „w stanie równowagi” (wartość wskaźnika wynosi 1), co oznacza, że udział tych państw w napływie inwestycji dokładnie odpowiada ich średnim udziałom w światowym PKB, zatrudnieniu oraz eksporcie: Kostaryka, Salwador, Węgry, Malezja oraz Słowacja. W zasadzie, kraje o silnych i otwartych gospodarkach znajdują się na szczycie rankingu utworzonego przez ten wskaźnik; jednakże państwa słabe gospodarczo, ale posiadające duże zasoby bogactw naturalnych również znajdują się w czołówce, np. Angola i Mozambik. W niektórych przypadkach, czynniki ekonomiczne i polityka gospodarcza spychają dane państwo na pozycję niższą, niż można by oczekiwać po uwzględnieniu elementów siły gospodarczej uwidocznionych we wskaźniku. Z kolei inne kraje, zajmujące ostatnie miejsca w rankingu (np. Japonia i Republika Korei), posiadają ogólnie silną pozycję gospodarczą, lecz w przeszłości podjęły decyzję o ograniczeniu napływu FDI.

Zmiany wartości wskaźnika w latach 1988-1990 oraz 1998-2000 odpowiadają zmianom, jakie nastąpiły w sposobie funkcjonowania gospodarki oraz prowadzenia polityki, które wywarły wpływ na FDI. Irlandia awansowała z 46 na 3 miejsce, ponieważ prowadziła politykę przyciągania FDI w celu unowocześnienia struktury technologicznej i eksportowej oraz łączyła te działania ze wzbogacaniem własnych zasobów ludzkich. Irlandia pomyślnie przeszła transformację i, jak czytamy w *Światowym Raporcie Inwestycyjnym 2001*, z „zacofanej gospodarki o niskiej produktywności przekształciła się w centrum produkcyjne oparte w głównej mierze o nowoczesne technologie oraz w centrum działalności programistów”. W tym samym okresie zmieniła się również pozycja Szwecji, skok z miejsca 29 na 4, wynika głównie ze zmian w polityce.

Wzrost liczby państw członkowskich UE w gronie 20 najlepszych w ciągu ostatnich dziesięciu lat odzwierciedla po części ogromny i wciąż rosnący wpływ integracji regionalnej na przepływy FDI. Również na szczeblu regionalnym, wartość wskaźnika dla krajów uprzemysłowionych jest dwukrotnie większa od średniej światowej, przy czym wartość wskaźnika dla krajów rozwijających się oraz państw z Europy Środkowej i Wschodniej jest niższa od tej średniej.

.../...

Zarówno kraje rozwinięte, jak i rozwijające się przyciągają FDI w sposób mniej więcej proporcjonalny do swojego udziału w światowym PKB, choć kraje rozwinięte otrzymują znacznie większe porcje FDI niż wynosi ich udział zatrudnienia, a kraje rozwijające się oraz gospodarki w procesie transformacji otrzymują mniej.

Powyższa informacja prasowa, wraz z informacjami dotyczącymi publikacji „Światowego Raportu Inwestycyjnego 2001” (łącznie z fragmentami raportu), jest również dostępna w internecie pod adresem: <http://www.unctad.org>

W celu uzyskania dalszych informacji, prosimy o kontakt z następującymi osobami: Karl P. Sauvant, Dyrektor, Dział ds. Rozwoju Inwestycji, Technologii i Przedsięwzięć (Division on Investment, Technology and Enterprise Development), tel: +41 22 907 5707, fax: +41 22 907 0498, e-mail: karl.sauvant@unctad.org; Erica Meltzer, Press Officer, tel: +41 22 907 5365/5828; lub Alessandra Vellucci, Information Officer, tel: +41 22 907 4641/5828, fax: +41 22 907 0043, e-mail: press@unctad.org

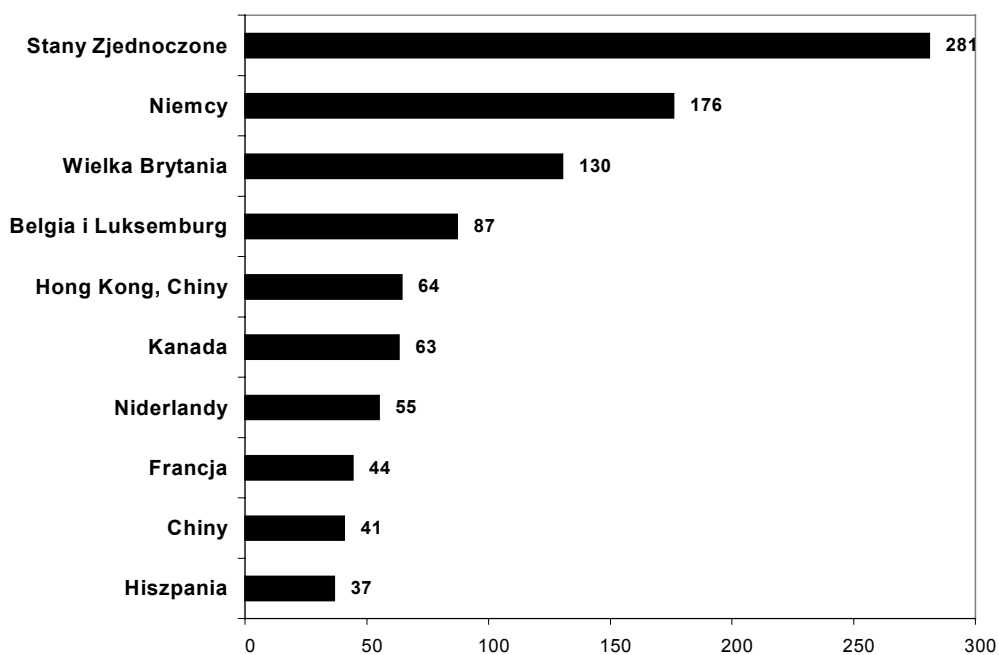
¹ „Bezpośrednie inwestycje zagraniczne” (FDI) są definiowane jako inwestycja polegająca na sprawowaniu kontroli zarządczej nad podmiotem mającym siedzibę w danej gospodarce przez przedsiębiorstwo mające siedzibę w innej gospodarce. FDI zakłada powstanie długookresowego związku odzwierciedlającego trwałe zainteresowanie inwestora podmiotem zagranicznym.

² **Światowy Raport Inwestycyjny 2001: Promowanie wzajemnych powiązań (World Investment Report 2001: Promoting Linkages)** (Sprzedaż nr E.01.II.D.12, ISBN 92-1-112523-5) można zakupić po cenie 49 USD, a także po cenie specjalnej wynoszącej 19 USD w krajach rozwijających się i gospodarkach w procesie transformacji, od United Nations Publications, Sales Section, Palais des Nations, CH-1211 Geneva 10, Switzerland, fax: +41 22 917 0027, e-mail: unpubli@un.org, Internet: <http://www.un.org/publications>; lub od United Nations Publications, Two UN Plaza, Room DC2-853, Dept. PRES, New York, N.Y. 10017, USA; tel: +1 212 963 83 02 lub +1 800 253 96 46, fax: +1 212 963 34 89, e-mail: publications@un.org.

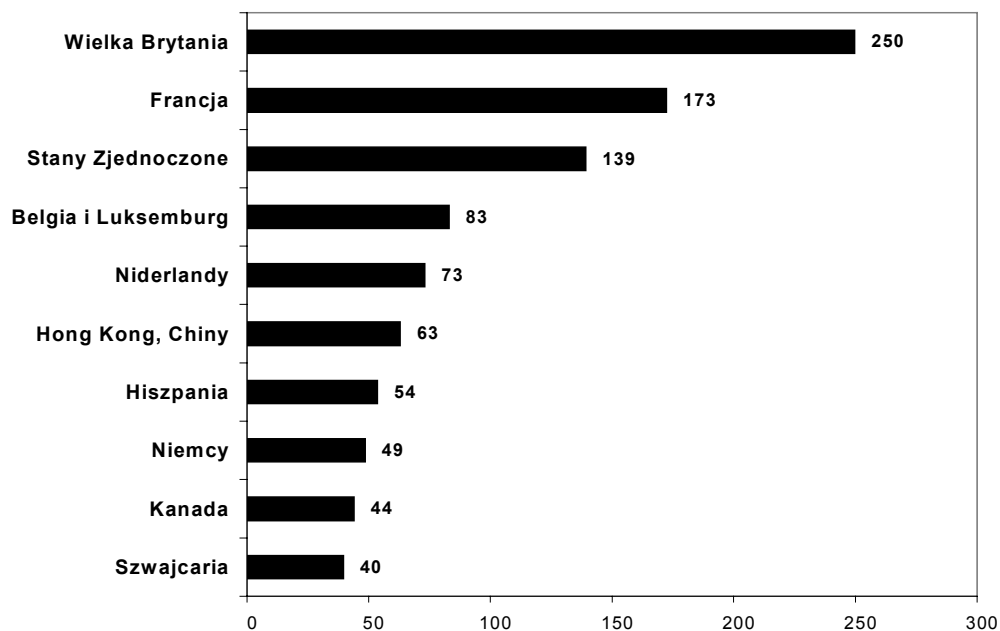
³ „Korporacje ponadnarodowe” składają się z firm macierzystych oraz ich filii zagranicznych: firma macierzysta to takie przedsiębiorstwo, które kontroluje aktywa innego podmiotu lub podmiotów w kraju lub krajach innych niż jej kraj rodziwy, zazwyczaj poprzez posiadanie udziału kapitałowego. W tym kontekście, za próg kontrolowania aktywów zazwyczaj uważa się przynajmniej 10% udział w kapitale własnym.

⁴ W tym kraje byłej Jugosławii.

⁵ Łącznie z Azją Środkową i Zachodnią.

Wykres 1: 10 największych odbiorców FDI, 2000 (w miliardach dolarów)

Źródło: UNCTAD, Światowy Raport Inwestycyjny 2001.

Wykres 2: 10 największych inwestorów FDI, 2000 (w miliardach dolarów)

Źródło: UNCTAD, Światowy Raport Inwestycyjny 2001.

Tabela 1. Rozkład na poszczególne kraje 100 najlepszych na świecie korporacji ponadnarodowych wg TNI oraz aktywów zagranicznych, 1990, 1995 i 1999

(Procentowo)

Kraj	Średni TNI ^a			Udział najlepszych 100 w całości zagranicznych aktywów			Liczba wpisów		
	1990	1995	1999	1990	1995	1999	1990	1995	1999
Unia Europejska	56,7	66,0	58,7	45,5	43,8	43,0	48	39	46
Francja	50,9	57,6	55,7	10,4	8,9	11,6	14	11	13
Niemcy	44,4	56,0	49,6	8,9	12,2	12,3	9	9	12
Wielka Brytania ^b	68,5	64,8	76,0	16,8	10,5	9,9	12	10	8
Niderlandy ^b	68,5	79,0	68,2	8,9	8,2	5,3	4	4	5
Włochy	38,7	35,8	50,1	3,5	2,3	2,6	4	2	4
Szwecja	71,7	80,6	71,8	2,7	1,7	1,3	5	3	3
Finlandia	-	-	72,5	-	-	0,5	-	-	1
Hiszpania	-	-	44,8	-	-	2,5	-	-	2
Belgia	60,4	70,4	-	1	0,9	-	1	2	-
Ameryka Północna	41,2	46,0	46,2	32,5	35,9	35,2	30	34	28
Stany Zjednoczone	38,5	41,9	42,7	31,5	33,3	33,3	28	30	26
Kanada	79,2	76,5	92,0	1	2,7	1,9	2	4	2
Japonia	35,5	31,9	38,4	12	15,1	15,4	12	17	18
Pozostałe kraje	73,0	66,9	70,4	10	9,0	7,5	10	10	9
Szwajcaria	84,3	83,6	93,1	7,5	6,6	4,6	6	5	4
Australia ^b	51,8	-	69,3	1,6	-	1,5	2	3	2
Hong Kong, Chiny	-	-	38,5	-	-	0,3	-	-	1
Meksyk	-	-	54,6	-	-	0,8	-	-	1
Wenezuela	-	44,4	29,8	-	0,4	0,4	-	1	1
Nowa Zelandia	62,2	-	-	0,5	-	-	1	-	-
Norwegia	58,1	-	-	0,4	-	-	1	-	-
Korea Płd.	-	47,7	-	-	0,7	-	-	1	-
Wszystkie ujęte ponadnarodowe korporacje ogółem	51,1	51,5	52,6	100	100	100	100	100	100

Źródło: UNCTAD, Światowy Raport Inwestycyjny 2001.

^a TNI jest skrótem od "wskaźnika ponadnarodowości", który jest obliczany jako średnia z trzech stosunków: aktywów zagranicznych do aktywów ogółem, sprzedaży zagranicznej do sprzedaży ogółem, zatrudnienia zagranicznego do zatrudnienia ogółem.

^b Z powodu podwójnej narodowości, Royal Dutch Shell i Unilever liczone są jako 1 wpis zarówno dla Wielkiej Brytanii i Niderlandów.

Przy wartości zaregowanej dla Unii Europejskiej oraz dla wszystkich ujętych korporacji - liczone są tylko raz.

Rio Tinto Plc liczone jest jako jeden wpis zarówno dla Wielkiej Brytanii i Australii.

Przy wartości zaregowanej dla wszystkich 100 ujętych w rankingu korporacji - liczone jest tylko raz.

Tabela 2. Wybrane wskaźniki FDI a produkcja międzynarodowa, 1982-2000
(W miliardach dolarów i procentowo)

	(Miliardy dolarów)			(Procenty)					
	1982	1990	2000	1986-1990	1991-1995	1996-1999	1998	1999	2000
Napływy FDI	58	208	1 293	23,8	19,9	39,2	45,0	50,6	25,0
Wypływy FDI	37	244	1 145	27,4	15,8	36,0	42,7	48,3	16,2
Napływy FDI (udziały, akcje)	719	1 867	6 483	15,9	9,2	17,7	23,2	21,1	23,9
Wypływy FDI (udziały, akcje)	643	1 786	6 233	19,0	10,5	16,9	22,9	19,0	21,2
Cross border M&As ^a	..	151	1 144	26,4 ^b	23,3	50,0	74,4	44,1	49,3
Sprzedaż filii zagranicznych	2 500	5 514	16 313 ^c	15,6	10,5	11,6	6,7	33,4 ^c	19,7
Produkt brutto filii zagranicznych	639	1 477	3 286 ^d	15,0	6,9	11,4	-13,6	52,1 ^d	18,1
Aktywa ogółem filii zagranicznych	1 915	5 717	22 026 ^e	17,7	13,8	17,3	8,7	34,1 ^e	21,6
Eksport filii zagranicznych	646	1 167	3 715 ^f	13,0	14,0	12,2	-2,4	36,3 ^f	19,6
Zatrudnienie w filiach zagranicznych (w tys.)	19 742	24 581	46 949 ^g	4,3	5,0	8,0	5,0	17,1 ^g	14,0
PKB po kosztach czynników produkcji	10 612	21 475	31 895	11,7	6,3	0,7	-0,9	3,4	6,1
Tworzenie kapitału trwałego brutto	2 236	4 501	6 466 ^h	12,2	6,6	0,6	-0,6	4,3	..
Wpływy z tyt. honorariów i opłat licencyjnych	9	27	66 ^h	22,1	14,1	4,0	6,1	1,1	..
Eksport towarów i czystych usług	2 059	4 291	7 036 ^h	15,7	9,2	1,9	-1,5	3,9	..

ródło: UNCTAD, Światowy Raport Inwestycyjny 2001.

^a Dane dostępne od roku 1987..

^b Tylko lata 1987-1990

^c W oparciu o następujący wynik regresji sprzedaży względem napływu FDI w postaci udziałów/akcji za okres 1982-1998: $Sprzedaż = 967 + 2.462 * \text{napływy FDI}$ (ud

^d W oparciu o następujący wynik regresji produktu brutto względem napływu FDI w postaci udziałów/akcji za okres 1982-1998: $Produkt\ brutto = 412 + 0.461 * \text{napływy FDI}$

^e W oparciu o następujący wynik regresji aktywów względem napływu FDI w postaci udziałów/akcji za okres 1982-1998: $Aktywa = -376 + 3.594 * \text{napływy FDI}$ (udz

^f W oparciu o następujący wynik regresji eksportu względem napływu FDI w postaci udziałów/akcji za okres 1982-1998: $Eksport = 231 + 0.559 * \text{napływy FDI}$ (udzia

^g W oparciu o następujący wynik regresji zatrudnienia względem napływu FDI w postaci udziałów/akcji za okres 1982-1998: $Sprzedaż : Zatrudnienie = 13\ 925 + 5.2$

^h Dane za 1999.

Uwaga: W tabeli nie uwzględniono wartości światowej sprzedaży filii zagranicznych nie powiązanych ze swoimi firmami matkami przez kapitały własne o sprzedaży samych firm matek. Światowa sprzedaż, produkt brutto, aktywa ogółem, eksport, zatrudnienie